

Gazawat urşy / Söweşden soñ

Category: Kitapcy,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 21 января, 2025

Gazawat urşy / Söweşden soñ SÖWEŞDEN SOÑ

Meniň golaýymda 2-3 sany öli we 3-4 sany ýaraly rus esgeri ýatyr. Azajyk aňyrrakda dösünden parran geçen okdan wepat bolan polkownik Ýesipow Georgiý lentasyny boýap, topragy gujaklapdyr. Men onuň bilen söweşin öň ýanynda, ýagny ýarym sagat mundan öň salamlaşypdym. Onuň sowan meýdi inimi düýrükdirdi. Men general Golowaçýowyň nireshinden ýaralananyny bilmek maksady bilen onuň baýdagы pasyrdap duran ýere ugradym. Ol gara gana boýalan ak eşiklidi. Onuň gylyçdan ýara düşen eli hasa bilen saralandı. Ýöne oňa garamazdan ol eýeriň üstünde ynamly otyrды. Biz meýdana aýlanyp ölüleri we ýaralylary sanadyk. Türkmenleriň jesedi sergi bolup ýatyrdy. Olaryň biri uzyn taýagyň ujuna berkidilen egri oragy henizem berk gysymlap, goýberenokdy. Ol aýak ýalaň, başy açık, ýüpekden tikilen agymtyk köýnek-balaklydy. Adaty bolmadyk ýarag bilen rus atyjylarynyň garşysyna iteklän ruhy, gahar-gazaba ýugrulan ýigrenji onuň rehimsizden gödek keşbinde doňup galypdyr. Beýleräkde 3-4 sany türkmeniň jesedi biri-birine ýaplanyp ýatyr, 4-5 sany türkmen bolsa, öz ajaýyp atlary bilen ýer bagyrtlapdyrlar. Atlaryň biri ok degen eýesine kömek etjek bolup synanyşan mahaly öldürilene meňzeýärdi. Çägelikdäki oýtum-oýtum bolup ösüp oturan pessejik haşal otlaryň içinde ýarpy göwresi görünýän adamlaryň sany-sajagy ýokdy. Ýöne Türkmenleriň içinde, ýaralysy, iňläp ýa-da kömek sorap gygyryp ýatany ýokdy. Men muňa haýran galdym. Türkmenler mydama-da öz ýaralylaryny taşlamazlyga çalyşýardylar. Ýöne ýap-ýaňy söweşde ýaralanan ýoldaşlarynyň baryny alyp gitmäge Türkmenleriň mümkünçiliği bolmandy. Tiz wagtdan maňa bar zat aýan boldy. Men bir esgeriň assyrynlýk bilen öli ýatan Türkmenlere ýakynlaşýanyny gördüm. Onuň özünü alyp barşy örän geňdi. Ol öz işine şeýle bir gümrady welin, meniň golaýyna baranymam aňşyranokdy. Men onuň gözleriniň wagşylyk bilen ýylpyldaýanyny

gördüm. Ol bir görseň-a aklyndan azaşana, bir görseňem gaty gorkana meñzeýärdi. Men onuň niýetini aňyp ýetişmäňkäm ol naýzasyny ýatan türkmeniň böwründen sokdy. Men eýmenç gygyranymy-da duýman galdy. Ol ýokarsyna garap, meni gördi-de zat diýmän daşlaşmak bilen boldy. Yaňky türkmen diri ekeni-de ölen kişi bolup ýatypdyr. Ol böwründen we agzyndan zogdurylyp gan çykanda-da iňlemedi. Men onuň sandyraýan barmaklaryny görmedik bolsam, men oňa häzirem ölüdir öýderdim. Görgüliniň indi kömege mätäç däldigine düşünip, men atymy yza doladym. Men töwerekde beýle iş edip ýören başga esgere duşmadym. Yaňly esgerem gorkudan zähresi ýarylan haramzadanyň biri bolmaly. Soň görüp otursak, ýaralylaryň bary ölen kişi bolup ýatyr ekeni. Biz wepat bolan türkmenleriň sanyny 300-e ýetirdik. Soňra mälim bolşuna görä, wepat bolanlaryň jemi 500-e golaýlan eken. Ýomutlaryň diňe gylyçdyr orak bilen ýaraglanandyklaty sebäpli, ölen we ýaraly bolan ruslaryň sany 40-dan geçenokdy. Bu ýerde başga edere iş bolmansoň, yzymyza dolandyk. Az salymdanam baglygyň içinden geçýän Ýylanly ýoly bilen atymyzy çapdyryp barýardyk. Ýylanlynyň diş-diş bolup duran gazaply galasy görnende biz heniz ýarym sagadam ýöremändik. Ýol şäheriň daşyna aýlanýardy. Galanyň ilaty derwezäniň agzynda elliři ýaňyja bişen çörekli, ýanlary gawunly, üzümdir erikli bizi garşylamak üçin üýşüp durdy. Taryhy makalalar